

**Halil İbrahim ŞAHİN, Âşıklık Yolunda Bir Kamber Matemî.
Ankara: Gazi Kitabevi, 2019, ISBN: 978-605-344-963-8, 206
sayfa.**

Arş. Gör. Burakhan KABAÇAM*

Halil İbrahim Şahin, *Âşık Yolunda Bir Kamber Matemî* adlı kitabında Matemî ekseninde Balıkesir Çepnilerindeki Kamberlik geleneği hakkında bilgi vermektedir. Eser âşıklık ve kamberlik geleneği üzerine çalışma yapacak ve bu alana meraklı olan okuyucular için yararlı olabilecek bir kaynaktır. Aynı zamanda bu alanda yeni çalışmalar yapacak kişiler için yol gösterici nitelikte bir çalışmadır. Eser iki yüz altı sayfadan oluşmaktadır. Eserin kapağında yeşil ve beyaz renkler tercih edilmiştir. Eserin kapağında Matemî'nin fotoğrafı mevcuttur. Kitabın arka kapağında yer alan pazaj eser hakkında genel olarak bilgi vermektedir. Kitap, giriş hariç "*Balıkesir Çepnilerinde Kamberlik Geleneği*", "*Çepni Cemleri ve Kamberlik Geleneği*", "*Matemî'nin Kamberliği ve Âşıklık Tecrübesi*", "*Matemî'nin Şiirleri*" adlı dört bölümden oluşmaktadır.

Kitabın "*Giriş*" başlıklı bölümünde Türkiye coğrafyasındaki Alevi-Bektaşî kültürü çevresinde gelişen halk şiiri üzerine yapılan çalışmalar hakkında bilgi vermektedir. Kamberlik ve Zâkirlik üzerine yapılan çalışmaları değerlendirmektedir. Âşıklık geleneğinin zâkirlik geleneği üzerindeki etkilerini tartışmaktadır. Âşıklık ve zâkirlik geleneği arasındaki geçişleri, bağları değerlendirmiştir. Giriş kısmında çalışmanın amacından ve hedefinden bahsetmektedir. Kamberlik geleneği hakkında temel bilgilere yer verilen bu bölüm, konu üzerine araştırma yapacak

ve kamberlik geleneğini merak eden okuyucunun, kamberlik geleneği üzerine yapılan çalışmalar hakkında bilgi edinmesi açısından önemli bir bölüm olduğunu söyleyebiliriz. Yazar kamberlik geleneğinin şu ana kadar yapılan çalışmalarda bütün olarak tespitinin ve tahlilinin yapılmadığını söylemektedir. Halil İbrahim Şahin'in yapmış olduğu çalışma 2017 yılında Balıkesir Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri birimince desteklenmeye başlanmış "Balıkesir Çepnilerinin Kamberlik Geleneği" başlıklı proje kapsamında yapılan alan araştırmalarından elde edilmiştir.

Kitabın "*Balıkesir Çepnilerinde Kamberlik Geleneği*" başlıklı birinci bölümü "*Kavramlar, Kaynaklar ve Problemler*", "*Kamberlerin Eğitimi ve Kamberliğe Kabul Süreçleri*", "*Kamberlerin Repertuarları ve Şiirlerin Kaynakları*", "*Kamberlerin İcra Alanları*" adlı dört alt başlıktan oluşmaktadır. Bölüm de genel olarak Balıkesir ve çevresinde yaşamakta olan kamberlik geleneği hakkında bilgi vermektedir. Bölgedeki kamberlik geleneği hakkında tespitler ve tahliller yapmıştır. Kamberlik geleneğinin önemli hususlarından olan saz çalma ve nefes söyleme hakkında değerlendirmeler yapmıştır. Aynı zamanda geçmiş kamberlerini bilgilerine dayanarak bir kişinin kamber olma süreci hakkında bilgi vermektedir. Kamberlerin şiirlerini icra ortamlarına, kaynaklarına ve işlevlerine göre değerlendirmiştir. Kısaca bakacak

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Halk Bilimi Bölümü, Ankara/Türkiye
burakhankabacam@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3866-5406

olursak birinci bölüm genelde kamberlik geleneği varlıkları ve özelliklerine özelden ise Matemî'nin gelenek içindeki rolü hakkında bilgi vermektedir. Kamberlik üzerine çalışma yapacak kişilerin ve geleneğe ilgisi olan okuyucuların kamberlik geleneğini ve terminolojisi hakkında bilgi öğrenmesi açısından önemli bir bölüm olduğunu söyleyebiliriz.

Kitabın “*Çepni Cemleri ve Kamberlik Geleneği*” adlı ikinci bölümü “*Cem*”, “*Çepni Cemlerinde Kamberlik Geleneği*” olmak üzere iki alt bölümden oluşmaktadır. Kitabın bu bölümünde cem ayinleri ile kamberlik geleneği arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Balıkesir bölgesindeki Cepniler hakkında bilgiler vermektedir. Cem kelimesinin ve cem ayinin evreleri hakkında bilgi vermektedir. Bu evrelerde kambere düşen görevlerden bahsetmektedir. Cem ayini sırasında söylenen şiirler hakkında bilgiler vermektedir. Cem töreninin açılışından kapanışına kadar bütün evreleri ve kamberlerin söylediği şiirler hakkında bilgiler vermektedir. “*Matemî'nin Kamberliği ve Aşıklık Tecrübesi*” üçüncü bölüm; “*Hayatı, Kamberliği Öğrenme ve Özümseme süreci*”, “*Kamberlikten Aşıklığa Doğru: Fikret Tuncel'in Kendi Şiirlerini Söylemeye Başlaması*” ve “*Aşık Matemî'nin Şiirleri üzerine*” olmak üzere üç alt başlıktan oluşmaktadır. Bu bölümde yazar Fikret Tuncel'in hayatı ve kamber olma süreci hakkında bilgiler vermektedir. Matemî'nin kamberlikten aşıklığa geçiş süreci hakkında bilgiler vermektedir. Matemî'nin aşık olma sürecindeki kültürel zemin üzerinde durmuştur. Yazarın yaptığı tespitlere göre; Matemî'nin aşıklık tecrübesi Alevi-Bektaşî geleneği içinde yetişen diğer aşıklar ile benzerlik gösterdiğini söylemektedir. Aşık Matemî'nin

söylediği şiirler Alevi-Bektaşî kültür dairesinin içindedir. Yazar, Matemî'nin şiirlerinde işlediği konuları bölüm bölüm ayırıp ayrıntılı bir şekilde açıklamıştır.

Kitabın “*Matemî'nin Şiirleri*” başlıklı dördüncü bölümü “*Sonuç*”, “*Ekler*” ve “*Kaynakça*”dan oluşmaktadır. Yazar, Matemî'den derlediği şiirlere kitabın bu bölümünde yer vermiştir. “*Ekler*” kısmında Matemî'nin cem sırasında ve sonrasında resimlerine yer verilmiştir. “*Sonuç*” kısmında ise yazarın çalışma sonucunda elde ettiği bulgulara yer verilmiştir. Kamberlik geleneğini sürdürenlerin bir çoğunun usta-çırak ilişkisi içinde yetiştiğinden ve kamberlerin büyük bir çoğunluğunun kamber ailesinden geldiğini tespit etmiştir. Kamberlerin icra alanlarının cem ayinleri olduğunu tespit etmiştir. Matemî'nin Alevi-Bektaşî inanç sistemi içerisinde yetişmiş bir kamber âşık olduğunu tespit etmiştir. “*Kaynakça*” kısmında ise eseri yazarken başvurulan çalışmalara yer verilmiştir. Yazar çalışmasını hayata geçirirken metin merkezli yaklaşımlardan yararlanmıştır. Eser, genelde Balıkesir çevresindeki kamberlik geleneği anlatırken, özelden ise Matemî'nin hayatı ve eserleri anlatmaktadır.